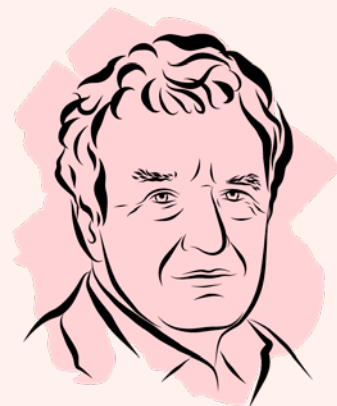

We moeten de boer koesteren in plaats van de milieuactivist

Hendrik Marsman dichtte in 1936: 'Denkend aan Holland zie ik breede rivieren traag door oneindig laagland gaan'. Die brede rivieren stromen omdat er bij ons weinig hoogteverschillen zijn steeds trager voor ze de Noordzee kussen. Als gevolg daarvan deponeren ze stukjes klei en rots, souvenirs uit het buitenland.

Een van de gevolgen daarvan is dat onze vaarwegen en havens al eeuwenlang dichtslibben en dus uitgebaggerd dienen te worden. Een ander dat onze grond *par excellence* geschikt is voor land- en tuinbouw en veeteelt. Het gras is sappig, er valt precies genoeg regen, het is niet te koud en niet te warm. Steek een bezemsteel in de bodem en er groeit een boom uit.

Dat is al zo sinds mensenheugenis. In *Gouden Eeuw* uit 2012 schrijft Maarten Prak, hoogleraar economische en sociale geschiedenis: 'In een befaamd akkerbouwgebied als Norfolk, in Engeland, bereikten de boeren pas in de achttiende eeuw opbrengsten die te vergelijken waren met wat in Zeeland tijdens de Middeleeuwen werd geproduceerd.'

Op deze dankzij de sedimenten zo vruchtbare bodem groeide een agrarische sector die zijn weerga niet kent. Nederland is de tweede landbouwexporteur ter wereld. Zaadveredelaars behoren tot de absolute wereldtop. In Wageningen staat de beste landbouwuniversiteit ter wereld, blijkt elk jaar weer uit vergelijkende studies. De agrarische sector is als chipmachinefabrikant ASML: een sieraad voor het land.

Toen ik rond 1980 in *NRC Handelsblad* begon te schrijven over technologische vernieuwing ontdekte ik hoe innovatief deze sector is. De afgelopen maanden gaf ik lezingen voor boeren, liep ik weer over akkers en in kassen, en kreeg ik opnieuw ontzag voor de slimheid en het lef van de boer.

Onze overheid heeft in de vorige eeuw een netwerk van proefstations en proeftuinen opgetuigd. Consulanten trokken het land door om op voorlichtingsdagen over de laatste technische nieuwtjes te vertellen. Als gevolg hiervan zijn onze boeren en tuinders hoogst geavanceerd. Ze lieten al vijftig jaar geleden gevleugelde roofdierdjes (biologisch!) los in de kas, werkten als eersten met computers en gebruikten al drones voordat de rest van Nederland überhaupt van dat woord had gehoord.

Tout le monde weet dit. Boeren en studenten uit alle windstreken komen hier naartoe om te kijken hoe wij het aanpakken, te horen welke kant het opgaat. En wijzelf?

Wij beschimpen de boer en jouwen hem uit voor gifspuiter, ammoniakuitstoter en natuurverpester. In schril contrast daarmee staat de bejegening van de milieuactivist. Dezelfde overheid die in de vorige eeuw een agrarische kennisinfrastructuur van jewelste heeft opgetuigd, nodigt nu Extinction Rebellion, PAN en Greenpeace uit op de ministeries om gezellig mee te brainstormen over het afbreken daarvan.

Ecologen (niet zelden met een activistische inborst) bouwen de propaganda van de activisten na. Media heffen de milieuactivist op het schild. Spuit je in een vlaag van verstandsverbijstering verf op een Vermeer of span je zoals activist Johan Vollenbroek aan de lopende band processen aan tegen boeren, dan krijg je vier pagina's in de zaterdagbijlage van *NRC* of *de Volkskrant* (en oeps, zelfs in dit weekblad).

Media haten de boer met dezelfde hartstocht waarmee ze Israël haten. Onlangs kopte *NRC* op de voorpagina: 'Deloitte: schade door landbouw aan milieu veel groter dan opbrengsten'. Het betrof een rapport, betaald door groepen uit de biologische landbouw en met milieuactivisten als adviseurs. Veel cijfers in het rapport bleken later uit de dikke duim gezogen.

In *A Life on Our Planet* uit 2020 kijkt David Attenborough terug op zijn leven. Ook de BBC-coryfee schurkt soms tegen het activisme aan (google op wat hij wegnipte bij walrussen die zogenaamd door klimaatverandering van een klif zouden springen), maar ach, niemand is perfect.

Aan het eind peinst 's werelds beroemdste natuurbeschermmer over een duurzame toekomst. We moeten, zo vertelt de Britse bioloog vanuit een tomatenkas in Pijnacker, ons voedsel zo efficiënt mogelijk produceren op een zo klein mogelijk oppervlak, want dat is pas echt natuurvriendelijk. Welnu, dat kunnen ze hier in Nederland, aldus Attenborough.

Hoort u het ook eens van een ander. Onze boeren zijn geen boeven, het zijn helden.

Spuit verf op een Vermeer en je wordt op het schild geheven